

Is van der Laan onze man?

Op voorstel van de ministerraad heeft minister van der Laan voor Wonen, Wijken en Integratie op 12 juni jl. een brief naar de Tweede Kamer gestuurd met ideeën over de toekomst van het woningcorporatiestelsel. Er is vanuit verschillende invalshoeken op deze brief gereageerd.

De minister zoekt naar een nieuwe balans tussen de zelfstandige ondernemingen zoals de corporaties zijn en de publieke waarborgen voor een duurzaam corporatiestelsel. Het kabinet streeft naar een nieuwe vorm van toezicht.

De minister verzuimt niet keurig in zijn brief in het algemeen grote waardering uit te spreken voor de inspanningen die de woningcorporaties verrichten in de brede zorg voor het wonen. Dat doen ze inmiddels al meer dan 100 jaar, vaak gestart als private onderneming vanwege de maatschappelijke noodzaak, omdat de overheid toentertijd de volkshuisvesting niet als haar taak zag. In de naoorlogse jaren is de invloed en bemoeienis van de overheid op dit terrein groter geworden, omdat er veel gebouwd moest worden en anderzijds mochten in die wederopbouwfase vanwege inkomenspolitiek de huren niet te veel groeien.

Als je als overheid de huren begrensd, is het logisch dat je daar iets voor terug moet doen. De bruteringsoperatie in de 90-tiger jaren vormde de aanzet om de woningcorporaties weer terug te brengen, waar ze gestart waren: private ondernemingen met een maatschappelijk doel.

De inhoud van de brief van de minister is niet verrassend: ik wil veel regelen, zoals we dat altijd al gedaan hebben en het is het juiste moment, want er valt zo hier en daar wel wat op te merken zoals u Kamerleden weet.

Opvallend in zijn brief is dat de minister vindt, dat er stevige verbeteringen nodig zijn op het vlak van het interne toezicht. Hij wenst zelfs de professionaliteit van de commissarissen te verhogen door het gaan stellen van minimale eisen. De minister is van oordeel dat er sprake zal moeten zijn van een cultuuromslag in het interne toezicht. Hij heeft het dan over kritische blik en doortastendheid. Een dergelijke opvatting kan toch niet gebaseerd zijn op een paar incidenten met verzakende toezichthouders? Onduidelijk is waar de minister zijn wens op baseert.

En als de minister vindt dat de RvC's van corporaties scherper gehouden moeten worden wat betreft hun medeverantwoordelijkheid voor het goed functioneren van een corporatie en dat met een kritische blik, dan nodigt je dat uit om de brief eens goed te lezen.

0

En dan blijkt dat de basis voor al zijn eisen louter gebaseerd is op de privaatrechtelijke achtervang van de overheid bij de borging van leningen door het WSW en door de wettelijke vastgelegde sanering- en projectsteun. Het laatste punt is een potje voornamelijk gevuld door de corporaties zelf, dus dat is geen echte basis voor onderhandelen.

Het eerste punt van de achtervang helpt de corporaties om wat goedkoper op de geldmarkt te lenen met een triple A-status. Deze zogenaamde staatsteun is nou net het punt waar de Europese Commissie moeilijk over doet. Nog even en dan is dat verdwenen. Kortom, dan is ook de basis voor deze brief weg.

Wat de minister verlangt van commissarissen zou hij ook moeten verlangen van de Kamerleden: een kritische blik, open staan voor andere visies, rolvastheid en doortastendheid.

Vanuit de door de minister benoemde medeverantwoordelijkheid van de commissaris voor het goed functioneren van de corporaties had ik een totaal ander idee over stelselwijziging verwacht vanuit de wetenschap dat per saldo met dit huidige kabinetsbeleid door de belastingmaatregelen wij uiteindelijk niet meer werkzaam zullen

kunnen zijn op het vlak van de sociale volkshuisvesting. Financieel kaalgeplukt houden de corporaties van zelf een keer op met investeren.

Deze minister had mij blij verrast als hij een wat kortere brief had gestuurd met als strekking dat niet hij meer de man zou zijn, die een stelselwijziging zou gaan regelen voor de corporaties maar dat de Staatssecretaris van Financiën binnenkort gaat komen met een nader voorstel de woningcorporaties voor wat betreft de maatschappelijke kernactiviteiten toe te laten als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). En wat daar niet toe te rekenen valt, wordt gewoon als commerciële activiteit belast.

Als toezichthouder dienen we dus maar eens af te wachten of Kamerleden openstaan voor andere visies of nog steeds dat naoorlogs gedrag vertonen.

Cor de Jager

Voorzitter Raad van Commissarissen Woonveste Drunen